(ב) השר יקבע בתקנות דרכי חישוב ההכנסה היומית כאמור בסעיף קטן (א).

דמי אבטלה למי שיש לו הכנסה בעבודה או ממשלח יד

127טז 2. (א) הזכאי לדמי אבטלה ובעד אותו זמן יש לו הכנסה מעבודה או ממשלח יד, תנוכה ההכנסה הממוצעת היומית מהעבודה או ממשלח היד מדמי האבטלה המגיעים לו ליום.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), זכאי לדמי אבטלה העובד בעבודה שהציע לו שירות התעסוקה ושאינה עבודה מתאימה לפי סעיף 127ז, לא יפחתו דמי האבטלה ליום מההפרש שבין ההכנסה הממוצעת היומית מהעבודה לבין סכום השווה ל־75% מהשכר היומי הממוצע ששימש בסיס לחישוב דמי האבטלה."

ביטול סעיף 143א

10. סעיף 143א לחוק העיקרי — בטל.

דברי הסבר

(2) השכר בעבודה המוצעת שווה לפחות לדמי האבטלה שהיו מגיעים לו אילו היה זכאי להם;

(3) העבודה המוצעת אינה מחייבת שינוי במקום מגוריו.

(ב) לענין סעיף 127ח(ב) רואים הכשרה מקצועית כעבודה מתאימה לאדם פלוני אם היא תואמת את רמת השכלתו, מצב בריאותו וכשרי־הגופני, ואם אינה מחייבת שינוי במקום מגוריו.

(ג) השר רשאי לקבוע בתקנות באילו נסיבות ותנאים ייחשבו עבודה או הכשרה מקצועית כמחייבות שינוי במקום המגורים."

"נכויים מדמי אבטלה

143א. (א) הזכאי לדמי אבטלה ובעד אותו זמן יש לו הכנסה מקיצבה עקב פרישתו מה־עבודה — לא יעלו דמי האבטלה המשתלמים לו לפי פרק 11 בעד כל יום של אבטלה על השיעור השווה להפרש בין שכרו היומי הממוצע לפי סעיף 127יג לבין ההכנסה האמורה.

(ב) הזכאי לדמי אבטלה ובעד אותו זמן יש לו הכנסה מעבודה או מעיסוק במשלח יד — תנוכה הכנסה זו מדמי האבטלה המשתלמים לפי פרק 11.

(ג) השר יקבע בתקנות דרכי חישוב ההכ־נסה היומית כאמור בסעיף קטן (א)."

חוק חוזה הביטוח (תיקון), התשמ"ג—1982

תיקון סעיף 2

1. בסעיף 2 לחוק חוזה הביטוח, התשמ"א—1981 [1] (להלן — החוק העיקרי), בסעיף קטן (ב), במקום "לפי סעיף 8 לחוק הפיקוח על עסקי ביטוח, התשי"א—1951" יבוא "לפי סעיף 16 לחוק הפיקוח על עסקי ביטוח, התשמ"א—1981 [2], או כפי שהוגשו או שהותרו, לפי הענין, לפי סעיף 40 לחוק האמור".

דברי הסבר

סעיף 1 סעיף 2(ב) לחוק העיקרי קובע כי "כל עוד לא נמסרה הפוליסה לידי המבוטח יראו כמוסכמים בין הצדדים את התנאים הנהוגים באותו סוג ביטוח אצל אותו מבטח, כפי שהוגשו למפקח על הביטוח לפי סעיף 8 לחוק הפיקוח על עסקי ביטוח, התשי"א—1951 . . .". סעיף 8 האמור קבע כי "כל מבטח חייב להגיש למפקח . . . פירוט מלא של תעריפי הבי־טוח, דמי הרישום ותשלומים אחרים שהוא גובה ממבוטחים, תנאי הביטוח, וכן טפסים של כל דברי הדפוס שהוציא או הפיץ בישראל . . ." וכן "כל מבטח

1 ס"ח התשמ"א, עמ' 94.
2 ס"ח התשמ"א, עמ' 208.

תיקון סעיף 28

2. בסעיף 28 לחוק העיקרי —

(1) בסעיף קטן (א), במקום "מיום מסירת התביעה" יבוא "מיום קרות מקרה הביטוח" ובמקום "מהיום האמור" יבוא "מיום מסירת התביעה";

(2) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ג) הוראת סעיף קטן (א) לא תחול על תגמולי ביטוח המשולמים במטבע חוץ או במטבע ישראלי המחושב לפי ערכו של מטבע חוץ; על תגמולי ביטוח כאמור תתווסף, מתום 30 ימים מיום מסירת התביעה, ריבית בשיעור שמשלם בנק ישראל לתאגידים בנקאיים על כספי פקדונות, באותו מטבע, שהם מפקידים אצלו לתקופה של שלושה חדשים מכספי פקדונות תושב כמשמעותם בהיתר הפיקוח על המטבע, התשל"ח—1978 [3]; שילם בנק ישראל בתקופה שמתום 30 הימים האמורים עד ליום התשלום בפועל שיעורים שונים של ריבית כאמור, תחושב הריבית המשולמת כך שלגבי כל תקופה של שלושה חדשים יחול שיעור הריבית ששילם בנק ישראל כאמור ביום הראשון של אותה תקופה."

דברי הסבר

חייב להגיש למפקח, תוך שלושים יום מיום שחל שינוי באחד הענינים האמורים בסעיף זה, הודעה המפרטת מה טיבו של השינוי."

חוק הפיקוח על עסקי ביטוח, התשי"א—1951, הוחלף בשנת התשמ"א, לאחר שנתקבל חוק חוזה הביטוח. הוראות סעיף 8 הנ"ל הורחבו ונכללו בסעיפים 16 ו־40 של חוק הפיקוח על עסקי ביטוח החדש.

בסעיף 16 נאמר כי בקשה לרשיון מבטח תכלול, בין היתר, את הנתונים הבאים:

"(2) פירוט תכניות הביטוח ותנאי הביטוח המוצעים;

(3) פירוט תעריפי הביטוח המוצעים והתשלומים האחרים שייגבו מן המבוטחים;

(4) דוגמאות של פוליסות, של טפסי הצעת ביטוח ושל טפסים אחרים שהמבקש ישתמש בהם;"

בסעיפים קטנים (א) ו־(ב) לסעיף 40 נאמר:

"(א) מבטח המבקש להנהיג תכנית ביטוח שפרטיה לא הוגשו למפקח לפי סעיף 16 או לשנות את תנאי הביטוח או את דמי הביטוח והתשלומים האחרים שפרטים עליהם הוגשו למפקח כאמור, יגיש למפקח הודעה על כך 10 ימים לפני שיחול השינוי.

(ב) בענפי ביטוח שקבע שר האוצר בצו לענין זה לא ינהיג מבטח תכנית או שינוי כאמור בסעיף קטן (א) אלא אם התיר זאת המפקח."

מוצע, איפוא, להבהיר שהן ההוראות המחליפות והן המורחבות שבסעיפים האמורים יחולו לענין סעיף 2(ב) לחוק העיקרי.

סעיף 2

לפסקה (1): סעיף 28(א) לחוק העיקרי קובע לאמור: "על תגמולי הביטוח יתווספו הפרשי הצמדה כמשמעותם בחוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א—1961, מיום מסירת התביעה, וריבית בשיעור של 3% לשנה מתום 30 ימים מהיום האמור; אין בהוראה זו כדי לגרוע מסמכות בית המשפט לפי החוק האמור".

מטרותיה של הוראה זו להמריץ את המבוטח להגיש את תביעתו מוקדם ככל האפשר ואת המבטח לשלם את תגמולי הביטוח סמוך לאחר הגשת התביעה, וכן למנוע הפסד מהמוטב עקב ירידת ערך הכסף כשהתשלום מבוצע באיחור.

מתברר שההוראה שהפרשי ההצמדה ישולמו מיום מסירת התביעה בלבד עלולה בתנאי אינפלציה לגרום נזק משמעותי למבוטח, משום שירידת ערך הכסף בתקופה שמיום קרות מקרה הביטוח עד ליום מסירת התביעה אינה נלקחת כלל בחשבון, ואילו המבוטח, במקרים רבים, אינו יכול להגיש את התביעה מסיבות שאינן תלויות בו. מוצע, איפוא, שההצמדה תחושב מיום קרות מקרה הביטוח ואילו הריבית בשיעור 3% תשולם, כמקודם, מתום 30 ימים מיום מסירת התביעה למבטח.

לפסקה (2): כאשר תגמולי הביטוח משולמים במטבע חוץ, יש בכך כדי לשמור על ערכם הריאלי

3 ק"ת התשל"ח, עמ' 1006.

3. בסעיף 56 לחוק העיקרי, בסעיף קטן (א), במקום "סכום הביטוח ישתנה" יבוא "סכום הביטוח — למעט סכום ביטוח הנקוב במטבע חוץ או במטבע ישראלי הצמוד למטבע חוץ — ישתנה". תיקון סעיף 56

4. בסעיף 59 לחוק העיקרי — תיקון סעיף 59

(1) בסעיף קטן (ג), הסיפה המתחילה במלים "והם נושאים" — תימחק;

(2) אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ד) המבטחים ישאו בנטל החיוב בינם לבין עצמם לפי היחס שבין סכומי הביטוח."

5. בסעיף 64 לחוק העיקרי, במקום "59" יבוא "59(א) עד (ג)" ובמקום "ו־61" יבוא "61 ו־62". תיקון סעיף 64

דברי הסבר

ואין צורך בתוספת הצמדה; עם זאת, יש צורך באמצעי נוסף אשר ימריץ את המבטח לשלמם בהקדם. מוצע איפוא להבהיר כי על תגמולים המשולמים במטבע חוץ לא יווספו הפרשי הצמדה ואילו לענין הריבית מוצע לקבוע כי מיום תום 30 ימים מיום מסירת התביעה ישלם המבטח תוספת ריבית ששיעורה יהיה כשיעור הריבית שמשלם בנק ישראל לבנקים על פקדונות פת"ם שהם מפקידים אצלו לתקופה של שלושה חדשים.

יצויין כי את שיעורי הריבית האמורים ניתן לברר בבנק ישראל.

סעיף 3 על מנת להבטיח שהסכום המשולם למוטב כפיצוי על נזק שנגרם לו יהיה בעל ערך ריאלי, נקבע בסעיף 56 לחוק כי הסכום שנתחייב בו המבטח בחוזה ישתנה בהתאם לשינויים במדד המחירים לצרכן או במדד אחר המתפרסם בידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. הוראה זו אינה מאפשרת לשמור על ערכו הריאלי של סכום הביטוח על ידי נקיבתו במטבע חוץ או במטבע ישראלי הצמוד למטבע חוץ, משום ששער מטבע החוץ איננו בבחינת מדד וממילא אין הוא מתפרסם בידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. הוראת סעיף 64 לחוק העיקרי, המאפשרת התניה על סעיף 56 לטובת המבוטח או המוטב, איננה פותרת את הבעיה, משום שגם במטבעות זרים ישנם פיחותים ובדיעבד אפשר שיתברר כי בעת קרות מקרה הביטוח היה ערכו של סכום ביטוח שנקב במטבע חוץ פחות מערכו של סכום שהוצמד למדד. מצב זה אפשר שלא ניתן היה לחזותו מראש בעת כריתת חוזה הביטוח, ואילו המבוטח יוכל לטעון כי למעשה ההתניה על סעיף 56 לא היתה לטובתו ועל כן יש לראותה כבטלה.

מאחר שבמצ׳אות רבים המבוטחים המעוניינים שסכום הביטוח יהיה נקוב במטבע זר, על אף הסיכון האמור, מוצע לאפשר לצדדים להסכים על שמירת ערכו הריאלי של סכום הביטוח גם על ידי הצמדתו לערכו של מטבע חוץ.

סעיף 4 סעיף 59(ג) לחוק העיקרי קובע לאמור:

"(ג) בביטוח כפל אחראים המבטחים כלפי המבוטח יחד ולחוד לגבי סכום הביטוח החופף, והם נושאים בנטל החיוב בינם לבין עצמם לפי היחס שבין סכומי הביטוח."

סעיף 59 כולו נכלל ברשימת הסעיפים הנזכרים בסעיף 64 לחוק, הקובע שאין להתנות עליהם אלא לטובת המבוטח או המוטב.

מאחר שהיחסים בין המבטחים לבין עצמם אינם ענין לחוזה שבין המבטח למבוטח, אין מקום לקביעה שעל ענין זה לא ניתן להתנות.

מוצע, איפוא, לפצל את האמור בסעיף קטן (ג) ולהעביר את ההוראה לענין היחסים בין המבטחים לסעיף קטן נפרד, אשר יוצא ממסגרת סעיף 64 האמור (לענין תיקון סעיף 64 — ראה סעיף 5 להצעה זו).

סעיף 5 סעיף 64 לחוק העיקרי אומר:

"**סייגים להתניה**

64. הוראות סעיפים 56, 57, 59 ו־61 — אין להתנות עליהן אלא לטובת המבוטח או המוטב."

התיקון המתייחס להוצאת סעיף 59 מכאן מוצע בעקבות תיקון סעיף 59 עצמו (בסעיף 4 להצעה זו).

אשר להוספת סעיף 62: סעיף זה ענינו זכות התחלוף והוא קובע לאמור:

"**תחלוף**

62. (א) היתה למבוטח בשל מקרה הביטוח גם זכות פיצוי או שיפוי כלפי אדם שלישי, שלא

תיקון סעיף 67

6. בסעיף 67 לחוק העיקרי, בסופו יבוא "ואין להתנות עליהן, למעט על הוראת סעיף 59(ד), אלא לטובת המבוטח או הצד השלישי".

תיקון סעיף 72

7. בסעיף 72 לחוק העיקרי, ברישה של סעיף קטן (א), אחרי "הוראות חוק זה" יבוא "למעט סעיף 62".

תחילה

8. תחילתו של סעיף 7 מיום תחילת החוק העיקרי.

דברי הסבר

מכוח חוזה ביטוח, עוברת זכות זו למבטח מששילם למוטב תגמולי ביטוח וכשיעור התגמולים ששילם.

(ב) המבטח אינו רשאי להשתמש בזכות שעברה אליו לפי סעיף זה באופן שיפגע בזכותו של המבוטח לגבות מן האדם השלישי פיצוי או שיפוי מעל לתגמולים שקיבל מהמבטח.

(ג) קיבל המבוטח מן האדם השלישי פיצוי או שיפוי שהיה מגיע למבטח לפי סעיף זה, עליו להעבירו למבטח; עשה פשרה, ויתור או פעולה אחרת הפוגעת בזכות שעברה למבטח, עליו לפצותו בשל כך.

(ד) הוראות סעיף זה לא יחולו אם מקרה הביטוח נגרם שלא בכוונה בידי אדם שמבוטח סביר לא היה חובע ממנו פיצוי או שיפוי, מחמת קרבת משפחה או יחס של מעביד ועובד שביניהם."

סעיף זה לא נכלל בשעתו בסעיף 64 לחוק, הקובע מהם הסעיפים בפרק ד' לחוק שעל הוראותיהם אין להתנות, מתוך הנחה שמאחר שמטרתו של הסעיף היא הקניית זכויות למבטח, ממילא אין לו ענין להתנות עליו ועל כן הכללתו בסעיף 64 מיותרת. מתברר שההנחה האמורה היתה מוטעית משום שבסעיף זה נכללות גם הוראות שהן לטובת המבוטח, ולמבטח יש אינטרס ברור להתנות עליהן. לדוגמה, ההוראה שזכותו של המבוטח לפיצוי כלפי אדם שלישי העוברת למבטח שיעורה מוגבל לשיעור התגמולים ששילם המבטח למבוטח.

מוצע, איפוא, לכלול גם את סעיף 62 בין הסעיפים שאין להתנות עליהם אלא לטובת המבוטח או המוטב.

סעיף 6 סעיף 67 לחוק העיקרי מורה לאמור: "על ביטוח אחריות יחולו הוראות סעיפים 56, 59, 61 ו־62, בשינויים המחוייבים".

הסעיפים הנזכרים בסעיף 67 נכללים בפרק על "ביטוח נכסים" ועניינם היקף החבות והרחבתו, ביטוח כפל והקטנת הנזק. לגבי סעיפים אלה קובע סעיף 64 לחוק כי אין להתנות עליהם אלא לטובת המבוטח או המוטב. כשהם הוחלו גם על "ביטוח אחריות", ההנחה היתה שבתחולה נכלל גם האיסור על ההתניה. עתה התעורר ספק אם אמנם משיג הנוסח הנוכחי את מטרת המחוקק בשלמותה. למען הסר ספק זה מוצע לציין במפורש כי גם לענין ביטוח אחריות אין להתנות על הסעיפים האמורים.

סעיפים 7 ו־8 סעיף 74 לחוק העיקרי ביטל, בין היתר, את חוק הביטוח העותמאני משנת 1323 (1904). סעיף 17 לחוק העותמאני שבוטל קבע את זכות התחלוף של המבטח, דהיינו, ש"עם תשלום הפיצויים למבוטח, עוברת זכות התביעה מהאחראי על גרימת הנזק מהמבוטח למבטח ופוקעת זכות המבוטח לתבוע פיצויים מהאחראי על גרימת הנזק". הוראות סעיף 17 האמור נכללו, אמנם, בסעיף 62 של החוק העיקרי, אולם לפי סעיף 71 החוק העיקרי איננו חל על ביטוח משנה, ביטוח ימי וביטוח אוירי.

מוצע, על כן, להשלים את החסר על ידי החלת סעיף 62 של החוק העיקרי על אותם הביטוחים שיתר הוראות החוק אינן חלות עליהם. כמו כן מוצע שתחילתו של סעיף זה תהיה ביום תחילת החוק העיקרי, וזאת כדי שמבטח ששילם למוטב תגמולי ביטוח בתקופה שמאז תחילת החוק העיקרי ועד תחילת חוק זה, יהיה זכאי לפיצוי או לשיפוי כלפי האדם השלישי.

הצעות חוק 1599, א' בחשון התשמ"ג, 18.10.1982
המחיר 4 שקלים ISSN 0334 — 3030 נדפס בדפוס הממשלה, ירושלים